

פחד דוד

פרשת חוקת

י' תמוז תשע"ה

772

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 19:13 | 19:28 | 19:21 | 19:29

מוצאי שבת 20:31 | 20:34 | 20:35 | 20:32

רבני תם 21:06 | 21:03 | 21:07 | 21:04

משכיל לדוד

ביאור מצות פרה אדומה

לו שמירה והגנה מיוחדת ולפיכך הוא יכול לבוא לידי טומאה, והוא שאמרו חז"ל (מכות י, ב) "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו".

והוה בדידי הוה עובדא עם כ"ק אבא זיע"א שכל ימיו שמר על עצמו והקפיד הקפדה יתירה לחיות מתוך קדושה וטהרה והיה מדקדק בכל דבר מאכל הנכנס לפיו, כדי שחלילה לא יכנס לגופו מזון שאינו כשר בתכלית ההידור. מנהג היה לאבא לאכול מידי יום ארוחת צהרים בשעה שתיים עשרה בדיוק, ולאחר מכן היה הולך לנוח עד שתיים בצהרים. סדר יומו של אבא היה מוקפד מאוד והוא לא היה זז ממנו ימין ושמאל.

באחד הימים אמי היתה צריכה לנסוע לעיר תל אביב ולכן ביקשה מסבתי ז"ל שתכין ארוחת צהרים לאבא מן העוף שקנתה. סבתי אכן מיהרה למלא את בקשת אמי ובשעה שתיים עשרה קראה לאבא שיבוא לאכול את הארוחה שהכינה למענו. באותה שעה הבית היה מלא באנשים וכשאבא זיע"א הבחין בכך הוא אמר שיאכל מאוחר יותר לאחר שכל האנשים ילכו. סבתי תממה על כך מכיון שידעה עד כמה אבא מקפיד על סדר יום קבוע ומדוקדק.

בינתיים אמי שבה מסידוריה וכשהבחינה שארוחה של אבא שעדיין לא נאכלה, היא שאלה את סבתי האם היא הכשירה את העוף, השיבה לה סבתא שהיא בשלה את העוף מבלי להכשיר אותו, כיון שחשבה שהוא כבר מוכשר. כשאבא שמע את חילופי הדברים ביניהן, הוא התחיל לרקוד משמחה על כך שניצל מאכילת טרפה והודה לה שהציל אותו מאכילת מאכלות אסורות.

ועל כך אומרת חנה הנביאה (שמו"א ב, ט) "רגלי חסידיו ישמור", שבשעה שהקב"ה נוכח לראות שחסידיו מעוניינים לקיים את רצונו, הוא שומר עליהם על מנת שיוכלו להישאר בקדושתם. ונתעוררתי לשאול פעם מדוע נאמר רגלי חסידיו ישמור ולא נאמר ידי חסידיו ישמור, או עיני חסידיו וכו'. ונראה להשיב שהמילה רגל היא מלשון הרגל ורגילות, וכוננת הדברים שהצדיקים מרגילים עצמם ללכת בדרך הקדושה והטהרה, ולפיכך זוכים שהקב"ה ישמור אותם ויעזור להם לדבוק בהרגליהם הטובים.

והנה ישנם צדיקים גדולים ונשגבים שהקב"ה אינו נותן להם להיטמא כלל בשל קדושתם הרבה, וזאת כפי שמצינו אצל פינחס הכהן שלקח את הרומח בידו והרג במכה אחת את זמרי בן סלוא וכזבי בת צור. פינחס הכהן זכה לשמירה והגנה מיוחדת בזה שהצליח להכות שני אנשים במכה אחת ולהניפם בחרב כלפי מעלה ונשארו חיים בידיו. ומכיון שהיה כהן ואסור לו להיטמא למת, הקב"ה עשה עימו נס וזמרי והגויה לא מתו בידו, אלא רק לאחר שהניח את הרומח מידו. בהיות והקב"ה הבחין בצדקותו הרבה של פינחס ובגודל מסירות נפשו למען קדושת המחנה, על כן העניק לו הגנה מיוחדת בזה שלא המית את החוטאים מיד בעודם נתונים בידו, אלא רק לאחר שהניח את החרב מידו.

"וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר. זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול" (במדבר יט, א-ב)

פרשת חוקת פותחת בציווי על מצות פרה אדומה אשר לא ניתן בו טעם והסבר. מצות פרה אדומה היא בגדר חוק שאותו חייבים לקיים גם מבלי שנבין את סיבת הדבר, אלא רק משום שהקב"ה ציוה. ישנן מצוות נוספות שהינן בגדר חוק שלא ניתן בהן טעם כגון האיסור ללבוש שעטנז, איסור בשר וחלב, טומאת נידה וכו', ומשום שצוות אלו אינן ניתנות להבנה בשכלו של בן אנוש, קיימן דורש מסירות נפש והקרבה עצומה.

מצינו ששלמה המלך החכם מכל אדם הצליח לרדת לשורר חקר כל החוקים הכתובים בתורה, מלבד איסור פרה אדומה שנשאר סתום בעיניו (יומא יד, א). ועל כך אמר שלמה המלך (קהלת ז, כג) "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני", משמע שמצות פרה אדומה נשארה רחוקה מהבנתו והוא לא הצליח לרדת לשורשה.

המעין בפסוקים האמורים בפרשת פרה אדומה בודאי יתעורר לשאול מספר קושיות. האחת - מדוע הקב"ה ציוה להביא פרה אדומה שהיא נדירה מאוד וקשה להשגה. קושיה נוספת המתעוררת לאור פרשה זו - מה הסיבה שעם ישראל הצטוו להביא עם הפרה שני תולעת, ועץ ארז שאותו הביאו מלבנון, ואזוב. בודאי ישנה משמעות עמוקה וסמלית המסתתרת מאחורי דברים אלו. והקושיה השלישית המתעוררת היא על פי הידוע שמקורם של עצי הארז הוא מלבנון כפי הנאמר (תהלים כט, ה) "ארזי הלבנון", עץ זה היה נדיר באותם ימים והיה צריך לנדוד עד לארץ לבנון כדי להביאו. ויש להבין מדוע הקב"ה ציוה להביא עץ ארז בדוקא שהינו נדיר, ולא כל עץ מצוי אחר הנמצא בהישג יד.

ואם שלמה המלך החכם מכל אדם לא הצליח לגלות טעמה של מצוה חשובה זו, מי אנחנו הקטנים שנוכל להבינה בעמקות, אך לפטור בלי כלום אי אפשר, לכן ננסה בכוחותינו המועטים להשיב על אלו הקושיות ולתת מעט טעם בדבר עד היכן שידנו מגעת.

ראשית יש לדעת שמטרת הפרה האדומה היא לטהר טמאים מטומאתם, ומי נחשב בגדר טמא, אדם שנטמא למת, ומלבד זאת יש עוד סוגים של טומאה. וציוותה התורה על האדם להיטהר מטומאתו היות ומטרת בני העם היהודי להיות קדושים כפי הנאמר (ויקרא יא, מד) "והייתם קדושים כי קדוש אני". ומכיון שכל תכלית העם היהודי הוא להיות בקדושה משום הנאמר עליהם (שמות יט, ו) "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", לפיכך כל אדם שנטמא בטומאת מת, צריך לבוא אל הכהן ולהיטהר על ידי אפר פרה אדומה. והנה יש לנו לדעת שאם האדם רוצה להיות קדוש, הקב"ה עוזר לו למלא רצון זה ושומר עליו שלא טמא, לעומת זאת אדם שאינו מגלה דעתו שרצונו לחיות בקדושה, הקב"ה לא מעניק

הילולא דצדיקיא

י - רבי דוד חסין

יא - רבי צבי הירש מזידיטשוב מח"ס "צבי לצדיק"

יב - רבי יעקב ב"ר אשר בעל הטורים

יג - רבי אלחנן וסרמן הי"ד מח"ס "קובץ שעורים"

יד - רבי יעקב מלול ראב"ד זאן

טו - רבי נחמן בטיטו הראשון לציון

טז - רבי מסעוד יונה אדריעי מח"ס "שפת אמת"

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "ויפתח הגלעדי". (שופטים י"א)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על מלחמת ישראל עם בני עמון, ועל הארץ שכבשו ישראל מסיחון שהוא כבש מעמון, שהוא מענין הפרשה בה מסופר על בני עמון שישראל לא נלחמו עמו, אלא נלחמו עם סיחון וכבשו ממנו את הארץ שכבש מעמון.

"ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן אשה זונה". (שופטים יא. א)

וכל בת יורשת נחלה. שלא היה בן לאביה אחר שינחלו את הארץ, על כן אמר הכתוב פעם שנית ולא תסוב נחלה. ומטעם זה היה המנהג בישראל בבת יורשת כשתעבור על זה ["ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר"] ותרצה להנשא לשבט אחר שהיו קורין אותה זונה והיתה מפסדת נחלת בית אביה.

וזהו שכתוב "ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן אשה זונה". כי אמו של יפתח היתה בת יורשת נחלה ונישאת לשבט אחר, כי אין הכוונה זונה ממש, חס ושלום.

(רבינו בחיי)

"וידר יפתח נדר לה' ויאמר אם נתון נתן את בני עמון ביד. והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה לה' והעליתו עולה". (שופטים יא: ל-לא)

כן אתה מוצא ביפתח הגלעדי מפני שלא היה בן תורה איבד את בתו. אימתי? בשעה שנלחם עם בני עמון, ונדר באותה שעה, שנאמר: "וידר יפתח נדר לה' ויאמר אם נתון נתן את בני עמון ביד. והיה היוצא אשר יצא מדלתי ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני עמון והיה לה' והעליתו עולה".

באותה שעה היה עליו כעס מן הקב"ה, אמר; אילו יצא מביתו כלב או חזיר או גמל, היה מקריב אותו לפני! לכך זימן לו בתו.

כל כך למה? למה כדי שילמדו כל הנודרים הלכות נדרים וקונמות שלא לנהוג טעות בנדרים.

(מדרש תנחומא)

שנת הארץ

כאמור, תמורת פירות שביעית או דמי שביעית יש לקנות רק דברי מאכל, כדי שקדושת פירות שביעית תחול על אותם דברי מאכל. עבר ומכר את הפירות תמורת כסף, או שילם חוב או לפועל תמורת עבודתו וכיוצא בזה, צריך לקחת דברי מאכל שאין בהם קדושת שביעית, ששווים כמו הפירות שמכר, ולומר שהם במקום הדמי שביעית שקיבל ולאכול מאכל זה בקדושת שביעית.

יש שני אופנים שבהם לא יחול על התמורה קדושת שביעית. האחד, שמכר פירות שביעית בהקפה, דהיינו שהתשלום עבור הפירות נחשב לחוב, והקונה ישלם לאחר זמן, באופן זה הכסף לא קדוש בקדושת שביעית.

הדרך השנייה, למכור פירות שביעית בהבלעה; דהיינו למכור דבר שאינו קדוש בקדושת שביעית במחיר גבוה יותר ממחירו האמיתי, ויחד אתו למכור פירות שביעית. לכן בחג הסוכות כשקונים אתרוג הקדוש בקדושת שביעית, משלמים עבור הלולב סכום גדול יותר ומבליעים בתשלום עבור הלולב את דמי האתרוג.

מאחר ומצוי בידי הצבור הרבה דמי שביעית, מאלו שלא שומרים שמיטה שמוכרים פירות שביעית תמורת כסף, וכסף זה קדוש בקדושת שביעית, והוא עובר מיד ליד מידי יום. טוב לעשות תנאי כל יום, שדמי שביעית שיש לו יהיו מחוללים על המאכלים שקונים שאין בהם קדושת שביעית. כך הקדושה תעבור מדמי שביעית למאכלים אלו, ובאופן זה אפשר לחלל סכום כסף גדול על שוה פרוטה ולא לפי השווי האמיתי.

במסילה נעלה

חינוך בדוגמא אישית

בית מדרש מעט

בימי חייו של אבי מורי הצדיק רבי משה אהרון פינטו זיע"א בא לפניו יהודי ושאל אותו; איך ייתכן שצדיקים גדולים ורבים עומדים בראש ישיבות גדולות ומפורסמות ומעמידים תלמידים הרבה, ואילו ישיבתו של אבא איננה מפורסמת כלל. הוא לא שמע עליה ולא ידוע לו דבר אודותיה, היכן אם כן נמצאת ישיבתו והיכן הם תלמידיו?

אבא זיע"א לא היסס והשיב ליהודי בנחת:

"הישיבה שלי היא ביתי, והתלמידים שלי הם בניי ובנותיי".

כשמעתי את תשובתו של אבא חייכתי לעצמי - איזו מן ישיבה היא זו?

אולם זמן מה אחר כך, כשהבנתי את כוונתם העמוקה של הדברים, התפעלתי מהאמת הטהורה ומהחכמה העצומה שיש בתשובה שאבא השיב לשואל.

כל יהודי יש לו בכיתו 'בית מדרש מעט' - ישיבה קטנה שבה הוא מגדל את בניו לתלמידי חכמים ואת בנותיו לנשים צדקניות. הוא עצמו ראש הישיבה של ביתו ועליו מוטלת החובה והזכות להנהיג, להדריך ולכוון את בניו ואת בנותיו בדרך הישר.

לפיכך דבריו של אבא שאמר "הישיבה שלי היא ביתי, והתלמידים בה הם בניי ובנותיי" היו אמיתיים וראויים.

לא כל אדם זוכה להיות ראש ישיבה, ולא כל אחד זוכה להקים ישיבה לבחורים שממנה יוצאים בני תורה.

אולם באפשרותו של כל אדם להיות ראש הישיבה של ביתו, וכל אחד יכול להקים את ביתו כך שיהיה לבניו ולבנותיו כישיבה וכמקדש מעט, וזאת כשידאג לחנך אותם בדרך ה'.

ראש ישיבה מפורסם בא לפני עם בנו המתבגר, ובכאב רב תאר את צערו על כך שבנו אינו הולך בדרך התורה, אלא פונה לדרכים עקלקלות.

ביקשתי מהבן שיצא מהחדר וישאיר אותי עם אביו כדי שאוכל לשוחח איתו ביחידות.

לאחר ששוחחתי עם האב מעט והבנתי את איכות הקשר בינו לבין בנו, אמרתי לו שלפי דעתי קיימת בעיה כלשהי באופן שבו הוא מתנהג עם בנו. ברוך ה' הוא זכה להיות ראש ישיבה ותורתו רבה ועצומה, ומשום כך יתכן שהוא אינו שם לב לכך שהוא אינו מעריך ואינו מכבד מספיק את לימוד התורה של בנו ואת חידושי התורה שלו, והחסר הזה של הערכה לבנו בולט עוד יותר למול חידושי התורה שלו עצמו.

כך קרה שלאחר שהבן הרגיש שאביו אינו מעריך את התורה שלו - הוא העדיף לעזוב אותה לטובת עיסוקים אחרים ר"ל.

האב שתק, ואני המשכתי ואמרתי לו שמה שנדרש ממנו עכשיו, זה להקפיד להעריך מאד את בנו על השעות המעטות שהוא כן מקדיש לתורה, למרות שמלכתחילה היה נדרש ממנו יותר, ומתוך הערכה אמיתית ותחושת הצלחה בסייעתא דשמיא הנער ישוב לספסלי בית המדרש בחשק רב ובהתמדה.

חינוך הבנים אינו מסתכם רק בלימוד המצוות, ההלכות והדינים ובהוראה לבן מה עליו לעשות.

חינוך יהודי חייב להיות מבוסס על הערכה, כבוד, עידוד לבנים והענקת תחושה של הצלחה ושל עשייה נכונה. ומתוך תחושה נעימה זו שהילד יחוש שמוקירים אותו ומעריכים את תורתו - הוא יצמח ויגדל לתפארת הוריו ומחנכיו.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

לחזור ולספר רכילות

אם שנים שמעו לשון הרע על פלוני, ואחד מהם עבר על איסור רכילות וסיפר זאת לאותו שדיברו עליו, אסור לשני לחזור ולספר לו זאת, כיון שבכך הוא מחזק או מעורר את השנאה.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

נסיון הגאווה בלב הצדיקים

"ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה". (י.ט.ו.)

מדוע צייתה התורה לשרוף עם הפרה עץ ארז ואזוב ושני תולעת?

ונראה להשיב שאפר פרה אדומה רומז לכולם, גם לצדיקים וגם לפשוטים, שמעפר באו ואל עפר הם עתידים לשוב, ועל כן עליהם למהר ולשוב בתשובה שלימה.

שני התולעת - הוא כנגד שתי העיניים שהן סרסורי עבירה, כפי הנאמר "עין רואה ולב חומד". ומדוע שני תולעת בדוקא, מכיון שזה מלשון תולעת וזה רומז לאדם שלאחר מאה ועשרים סופו להיות מונח בקבר והתולעים יאכלו את בשרו, ומכיון שזהו סופו ואחריתו עליו להתרחק מן החטא ולשוב בתשובה.

האזוב - רומז להמון העם שבאו לידי טומאה כיון שלא הקפידו מספיק על קיום מצוות התורה, והם בבחינת עשבים שאוכלים הבהמות ואין להם להתגאות על קדושי ה'.

לעומת זאת עץ ארז הוא חשוב ומשובח ואינו נמצא בכל מקום, אלא יש להביאו מן הלבנון, וכגון זה אף הצדיקים והחסידים אינם מצויים בכל מקום כאזובי הקיר, אלא שמור להם מקום של כבוד. וכיצד ניתן לומר שצדיקים וגדולי הדור באו לידי חטא, הרי הם מקפידים על קלה כבחמורה?! כאן באה התורה ורומזת לנו שכשם שלעץ הארז שמור מקום של כבוד בשל היותו נדיר ומשובח וממנו הרוזנים והמלכים בונים את בתי מלוכתם, כך גם הצדיקים באו לידי החטא משום שנכנסה בליבם גאווה על מעמדם הרם והנעלה ומשום כך באו לידי מכשלה.

מובא בברייתא (אדר"ן לח, ג) שכאשר הרומאים דנו למיתה את רבי ישמעאל כהן גדול ורבן שמעון בן גמליאל, פנה רבן שמעון לרבי ישמעאל ושאל אותו - מפני מה כלתה עלינו הרעה ונתחיבנו במיתה משונה. השיב לו רבי ישמעאל ואמר לו לערוך חשבון נפש בינו לבין עצמו שאפשר שבזמן שהיה סועד באו לפניו עניים על פתחו לאכול ולא הכניסם לאכול אתו, ועל דבר זה השיב רבן שמעון בשליה, שהיה לו שומרים בפתח שכל עני שרצה לאכול הכניסו אותו לאכול, אמר לו רבי ישמעאל - וכי קרה פעם שמסרת שיעור תורה וכשראית שהשומעים נהנו מן השיעור נתעוררה בליבך גאווה על כך. נענה רבן שמעון ואמר שעתה מובן לו מדוע נענש מן השמים, שהנאה זו שהיתה לו בראותו את שומעי לקחו נהנים מדבריו עוררה בליבו גאווה אסורה ולפיכך נידון מן השמים.

ומענין זה אנו למדים שהניסיון העומד לפתחם של הצדיקים הוא הגאווה, שבשל מעמדם הנעלה עליהם להיזהר פי כמה וכמה שלא ליפול ברשתו של יצר הרע המנסה בכל כוחו להכניס גאווה לליבם. ואם כן הצדיקים לא באים לידי עבירה ופוגמים במצוות התורה כשאר פשוטי העם, אלא הם נתבעים מן השמים על כך שדרך לימוד התורה נכנסה גאווה לליבם. והנה יש לדעת שישנה גאווה מותרת ורצויה, כפי הנאמר (דברי הימים ב יז, ו) "ויגבה ליבו בדרכי ה'", אך מנגד ישנה גאווה אסורה המעוררת קטרוג בשמים, גאווה הנובעת מן המחשבה שכוחי ומעלתי הם אשר עשו לי את החיל הזה וגרמו לי להתעלות בתורה. וראה עד כמה גדולה מידת הדין ועד כמה הקב"ה מדקדק עם חסידיו כחוט השערה, שמכיון שרבן שמעון נהנה מן השיעורים אותם מסר לתלמידיו ונתעוררה בו מעט גאווה על כך שהצליח להעביר את שיעוריו ובהירות ובעמקות - כלתה עליו הרעה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"הפשט את אהרן את בגדיו". (כ.כ.)

אמר "את אהרן, את בגדיו", שנראה שהם ב' הפשטות, הגם שאין זה צחות לשון.

עם כל זה אפשר שנתכוון לומר לו שהבגדים שיפשיט יהיו בגדי כהונה, לא בגדי עצמו. לזה אמר "הפשט את אהרן" לגופו, וחזר והתנה שההפשטה היא "את בגדיו" המיוחדים לו לאהרן, שהם בגדי כהונה, ועליהם הוא אומר והלבשתם את אלעזר. עוד נתכוון לומר על זה הדרך; "הפשט את אהרן", והפשטה זו איננה אלא מבגדיו, והוא אומר "את בגדיו", אבל יש לו מלבוש אחר תיכף ומיד והוא מאמרם ז"ל שהיה אהרן מתפשט ומתלבש בענני כבוד. ומעתה לא נשאר אהרן מופשט מהמלבוש, אפילו בעת שהיה מפשיטו משה לא היה נפשט אלא מבגדיו, והיה מלביש הענן כל חלק וחלק הנפשט ממנו.

מן המעיין

"זאת חקת התורה". (י.ט.ב.)

רבי יעקב חיים סופר זצ"ל, מצטט בספרו 'יגל יעקב' את דברי הרמ"ע מפאנו שהובאו בספר 'דבש לפי' מהרב החיד"א זצ"ל שקביעות לימוד התורה - יהיה בזמן קבוע; ולא יחליף היום בשעה אחת ולמחר בשעה אחרת.

ונרמז זה בפסוק "זאת חקת התורה", מלשון חוק. היינו שיעשה חוק וזמן קבוע ללימוד התורה, שיהיה לימוד כל הימים שווים ולא יחליף היום בשעה אחת ולמחר בשעה אחרת.

וכתב ב'משנה ברורה' שטוב הדבר שיקבע האדם את לימוד תורתו מיד אחרי התפילה, משום "ילכו מחיל אל חיל". וגם אם ילך קודם לעסקיו, חיישינן שמא ימשך ויתבטל מקביעותו.

"ולא היה מים לעדה ויקהלו על משה ועל אהרן". (כ.ב.)

פליאה היא: לאחר שנהקלו העם על משה ועל אהרן בדבר חסרון המים לעדה, החלו העם מריבים עם משה - ללא אהרן, כנאמר בסמוך "וירב העם עם משה". ומה טעם לכך?

הנה טעמו של הגאון רבי אליהו חי דמרי זצ"ל, כפי שמובא על כך בספרו "פתח הסמדר":

כתב רש"י שכל ארבעים שנה היה להם הבאר בזכות מרים, משום שהמתינה למשה רבינו ע"ה על המים לראות מה יעשה לו כשהושלך ליאור, לכן נעשה לה בזכותה הבאר שהיה נותן מים לעדה במדבר.

ואם כן, מכיון שכל זכותה של מרים בא לה מכח זכותו וכבודו של משה, לכן גם כשהסתלקה מרים ונסתלק הבאר עמה - הרי משה רבינו ע"ה, שהוא העיקר, עודנו עומד לפניהם, ולמה לא יביא להם מים ויחזיר את הבאר בזכותו?

זוהי איפוא טענתם של העם, כלפי משה דווקא ולא כלפי אהרן, שלפי דעתם משה בזכותו יכל להחזיר להם את הבאר והמים, ומשום כך החלו מריבים עם משה ולא עם אהרן.

"ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל". (כ.כט.)

מסתבר, כך טוען רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל בעל 'משך חכמה', שבמשך כל תקופת חייו של אהרן הכהן ע"ה - לא אירעה אצל בני ישראל אפילו רציחה בשוגג. שאם כן היה הרוצח יוצא מעיר המקלט, והמשפחה הייתה צוהלת ושמחה.

ומשום כך אמרה התורה: "ויבכו את אהרן שלשים יום כל בית ישראל" כלומר כל משפחות בני ישראל התאבלו, ולא הייתה אף משפחה אשר הפיקה תועלת ממיתתו של אהרן, ולפיכך אנו רואים כי לא קרה רצח בשוגג כל אותה תקופה.

מסילות לאמונה

שהיה רחוק במרחק הליכה של 5-7 דקות. באחד הקטעים של הדרך עמדו שתי ילדות ששיחקו ביניהן בכדור והרבי היה צריך לעבור ביניהן."

"כשהרבי הגיע לאותו קטע הוא נעצר וקרא לאחת הילדות, לחש לה משהו באוזן, והחסידיים הבחינו שהיא רצה לחברה שלה ואחר כך הרבי המשיך בדרכו לתפילה."

"מה הסתבר? התברר שהרבי לא רצה לעבור ביניהן, מאידך הוא לא רצה להביך אותה ולהגיד לה שהיא מפריעה לו בדרך. ולכן הוא קרא לה ושאל אותה אם היא אמרה לחברתה שבת שלום. כשהילדה השיבה לו בשלילה, הוא ביקש ממנה שתאמר לחברתה שבת שלום. היא רצה לחברתה וכך הוא בינתיים עבר."

"ישנו סיפור שהתפרסם לא מכבר, שבסוף כל התועודות במוצאי החגים הרבי היה מחלק כוס של ברכה. בשעת החלוקה היה מגיע איזה זמר רוסי והוא היה שר שירים ברוסית. מין דמות צבעונית כזו."

"באחד החגים הוא הגיע עם ילדיו הקטנים והתחיל לשיר כמנהגו. פתאום הילדה שלו לקחה מיקרופון והתחילה לשיר איתו. ברקע התחילו לשמוע קול של ילדה שרה. מיד אחד הגבאים מסתובב בכדי לעצור את שירת הילדה, ורואים בוידאו איך שהרבי עוצר בתנועת יד את הגבאי, מסתובב לכיוון הילדה ומסמן לה ביד שתמחא כפיים."

"כמוכן שבאותו רגע הילדה מעצמה הורידה את המיקרופון מהיד והתחילה למחוא כפיים כמצוות הרבי. השירה הפסקה בדרך כלל כך עדינה מכובדת המעוררת השתאות."

"זה אנקדוטה שממחישה כיצד יחסו של הרבי לילדים היה שווה ערך למבוגרים, ודאי שלא פחות מהם. גם בזמן שיש צורך להעיר ולתקן דברים, הכל נעשה בדרך מכובדת כראוי לילדי ישראל."

במוסר ולא יקבלום, אוי לאותה בושה והצער והבזיון בעולם הבא, "את אביה היא מחללת". כמאן קרינן לרשע בן צדיק רשע בן רשע כו."

ולכאורה תמוה אם האב הדריך את בנו ללכת בדרך הישר ולא קיבל תוכחתו, למה צריך האב ליענש על זה, עד כדי כך שנקרא רשע?

אלא צ"ל דכיון שהבן לא קיבל התוכחה, מוכח מזה שלא ייסרו האב כמו שצריך. ומה שמביא הפסוק "את אביה היא מחללת" שמייירי בבת לפי שאצל הבת כססרה מדריך הישר הרי זה משום שקלקולה בא מבית אביה, לפי שהבת קשורה לבית אביה ביותר, לפי שבטבען הם יותר חלשות וזקוקות לתמיכת ההורים, ולכן הן יותר קשורות לבית גם במציאות וגם בהרגשה, וממילא יש להורים עליהם יותר השפעה בחינוך.

והנה כיום כמעט ואין בית אשר אין שם מת, ובהרבה משפחות אנו מוצאים בנים שיוצאים רח"ל לתרבות רעה, צריך לדעת שהעיקר הוא שכאשר האב היה משמש יותר דוגמה טובה לילדים היה לו הרבה יותר השפעה עליהם, ולא היו יוצאים כ"כ הרבה לתרבות רעה.

בדרך מכובדת

בשיחה שקיימתי עם הרב מנחם הלפרין שליט"א מנהל "אור החינוך" בירושלים, לקראת יום הסתלקותו של הרבי מליובאוויטש זצ"ל, שמעתי ממנו מספר הנהגות מופלאות על זהירותו היוצאת מן הכלל בענינים שבין אדם לחבירו. בין הדברים בחרתי לצטט סיפור או שנים, שימחישו את הדרך שבה נקט הרבי זצ"ל בכבודו של כל יהודי ויהודי.

וכך סיפר הרב הלפרין שליט"א:

"הכבוד. הכבוד שהוא רחש לילדים תאם מאוד להתייחסות הכללית שהוא התייחס להם כבני אדם. זה היה יחס מיוחד מרומם כזה שלא אפשר אף פעם לפגוע בכבודם חרף גילם הצעיר ומעמדם, כפי שניתן ללמוד מהעובדה הבאה."

"קבוצת חסידים הבחינה בשבת בבוקר כשהרבי היה בדרכו לתפילה מבית המגורים שלו

בשעור שמסר הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א למקורביו, על אגרת הגר"א ז"ל עלים לתרופה, באר ראש הישיבה את דברי רבינו הגר"א והרחיב בדברים שהם יסודות איתנים בדרכי החינוך בבית היהודי לבנינים הרוחני הטהור של ילדי ישראל שילכו בדרי ישרים. תחילה נצטט קטעים מדברי הגר"א זצ"ל, ואחר כך את ביאור ראש הישיבה שליט"א.

"וגם באתי לבקש מאתך מאד מאד בבקשה גדולה ועצומה, שתדריך את בנותיך מאד שלא יצא מפיהם קללה ושבועה וכזב ומחלוקת, רק הכל בשלום, באהבה ובחיבה ונחת."

דרך העולם הוא שבין נשים מצוי מאד הרבה מריבות, ולכן בקל הם עלולים להגיע לידי קללה, ולכן כשמעורר כאן על חינוך הבנות הוא מדגיש שיש לשים דגש אצל הבנות שיהרו בדברים אלו שמאד מצוי שיכשלו בה.

"הנה יש לי כמה ספרי מוסר עם לשון אשכנז, יקראוהו תמיד, וכל שכן בשבת קדש קדשים לא יתעסקו אלא בספרי מוסר."

עיקר מה שנאמר כאן הוא בענין חינוך הבנות, שבשב"ק יתעסקו בספרי מוסר, אבל הבנים הלא מצויים בעסק התורה ויכולים לעסוק בלימוד התורה בשבת.

והנה לא ידוע לנו באיזה גיל היו ילדיו, אבל עיקר הלימוד צריך להיות באופן שהבנות יבינו את מה שלומדים, ולכן כתב ספרי מוסר עם לשון אשכנז.

"ואף אם תדריכם תמיד

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

ברכותיו של רבי חיים פינטו זיע"א, היו לשם דבר בכל רחבי מרוקו.

אמו של עמרם זינו סיפרה על אביה שעבד לפרנסתו כדייג. פעם אחת אירע שלא יכל לדוג מהים דגים, ולא היתה לו פרנסה, ומרוב צער חלה ונפל למשכב.

כדרכם של יהודים מאמינים, ניגשה אשתו אל כ"ק רבי חיים זיע"א כדי לבקש ממנו ברכה, שה' יתן פרנסה טובה לבעלה. לשאלתו של רבי חיים זיע"א מה עושה בעלך? השיבה: "הוא דג דגים".

רבי חיים זיע"א בירך אותה, שבשבוע זה בעלה ידוג כמות כה גדולה של דגים, מה שהוא לא צד במשך כל ימיו. ואכן, במקום שבו הוא היה דג, עלו בחכתו כל הדגים, ואילו חבריו הדייגים לא העלו בחכתם כלום. כך שהתעשר מזה בסכום נכבד מאד.

הרב יוסף אסרף, סיפר למו"ר שליט"א, שהוא הגיע פעם מהעיר אקא לעיר מוגאדור, עם שמונה גמלים עמוסי עורות. כהרגלו, ניגש תחילה אל ביתו של רבי חיים זיע"א כדי לקבל ברכה ועצה.

ר' יוסף שאל כיצד יוכל למכור את הסחורה שרכש, מכיון שלסחורתו לא היו קונים וכל כספו הושקע בסחורה זו.

הרב הציע לו שלא ימכור מיד את הסחורה, אלא ישכור מחסן בו יאכסן את כל העורות, ורק כעבור חודשיים ימכור את הסחורה.

רבי חיים זיע"א הסביר לסוחר, כי בעוד חודשיים יעלה מחיר העורות, ואז הוא יוכל להרוויח סכום גדול יותר, ואם ימתין יהיה לו שכרו בצידו. ואמנם, ר' יוסף אסרף עשה כן, והרוויח סכום ענק ממכירת העורות.

ועוד הוסיף כ"ק רבי חיים ובירך אותו, שהעושר לא יפסק ממנו ומזרעו, וכך היה. ועד היום בניו ונכדיו מחזיקים במוסדות תורה.

